

in se truditi, ako hočemo dobiti lepih pridelkov varčnosti, gospodarnosti, umnosti, treznosti, zmernosti in sploh spodobnega obnašanja in vedenja: treba je poduka, ki se doseže po živi besedi in čitanju dobrih časnikov in knjig.

Vsak človek ima v sebi od stvarnika dano sposobnost, da se njegov um zbistri, sree požlahtni in volja vname za vse, kar je blagega, lepega in resničnega; v tem najde človek svojo časno srečo in blagostanje in tudi večno izveličanje; ako se pa te prirojene zmožnosti ne budijo in ne rabijo, ali če se napačno rabijo, ostane ali postane človek sirov in neolikan, neveden in trmoglav, razuzdan in breznačajan, ki ni vreden, da živi, kateremu velja latinska prislovica: „truncus crescit, mens decrescit“ — teló se redi, um pa slabi, štor ostane štor! —

Žalibog, da se je pri Slovencih obilno v tem grešilo; na duševnem polju se je le malo delalo, in to še dostikrat napačno; mesto čiste pšenice se je sejala lulika, mesto kruha se nam je podajal kamen; zato je pa toliko omočenih in zbeganih, ter se ne upamo pred svetom pokazati, da smo omikani Slovenci. Spali smo dolgo, in v tem času je sovražnik zasejal med pšenico obilno luliko, mnogo polja pa je tudi neobdelanega ostalo, obsuto s trnjem in osatom. Zbudimo se tedaj! in očedimo ostudni plevel iz duševnega polja, obsejajmo ga s čisto pšenico modrosti in čednosti, pišimo podučne knjige, podpirajmo in berimo podučne in dobre časnike, izdelke blagih rodoljubov! In ker posamesen malo opravi in tudi hitro obnemaga, družimo moči v ta blagi namen, vstanovimo „bralna društva“ po vseh krajih mile domovine, da bo vsak imel priliko vsestransko se omikati; sicer bomo vedno ostali v temi nevednosti in teptani od sovražnikov, dokler sramotno ne zginemo. Takova društva bodo „velika šola“ za ves narod, ta društva bodo nam ognjišče, pri katerem se bomo ogrevali za vse dobro in pravično, se tolažili in spodbujali pri nezgodah, ki nam preté od vseh strani; iz teh društev pridejo slednjič kmetijska društva in založnice, katerih toliko pogrešamo. —

Kdor je živ in zdrav, se giblje in dela; le kdor je bolen ali len, poležava ali se vlačí kot megla brez vetra. Kaj takega se ne sme nam očitati, saj še imamo, hvala Bogu! dovolj dušnih in telesnih kreposti in zmožnosti, zato pa se gibljemo, da ne zaspimo, in delajmo, da si pridobimo častno mesto med narodi na zemlji in zraven svetlo krono v večnosti.

Morebiti marsikomu vstrežemo, ako razglasimo načrt pravil, kakor jih je nedavno začasni odbor bralnega društva v Lembahu visoki c. kr. namestnji v Gradcu za potrjenje predložil.

Pravila se prepíšejo petkrat in pridene prošnja, za katero je treba kolka za 1 gld., za pravila pa posebej kolek po 15 kr. Sicer pa ima „Narodni koledar“, ki je ga slovenska „Matica“ leta

1869 izdala, vso postavo za takošna društva, ktere se je treba na tanko držati.

Pravila bralnega društva v Lembahu.

§. 1. Vstanovi se bralno društvo v Lembahu, kedar se oglasi 10 društvenikov.

§. 2. Namen društva je: čitanje ali branje dobrih časopisov in knjig pisanih v duhu katoliške cerkve in pravemu napredku primernih; pogovori o gospodarstvenih vedah in medsebojno razveseljevanje.

§. 3. Ud društva je vsak polnoleten avstrijski državljan, ktereга v društvo sprejme društveni odbor. Če ta komu sprejem odreče, se sme dotični predlog staviti društvu samemu, ki o tem v prihodnjem zboru svojih udov tajno sklepa brez razgovora. Društvo si sme tudi častnih udov izbirati.

§. 4. Vsak ud ima pravico čitati časopise in knjige po §. 2. za društvo pripravljene, udeleževati se vseh društvenih zborov, razgovorov, glasovanj, volitev; staviti predloge in prejemati naročila in društvene službe; ima pa tudi vsak ud dolžnost po svoji moči pospeševati društveni namen.

§. 5. Stroški društva se bodo plačevali s prostovoljnimi doneski, če občni zbor društva drugače ne odloči; sprejemajo se pa tudi darovi dobrotnikov.

§. 6. Voditelj društva je odbor peterih udov in dveh namestnikov, ktere voli društveni zbor z ozirom večino glasov vsako leto. Kdor izstopi, se sme zopet izvoliti. — Odbor izmed sebe izbere prvomesnika, namestnika in denarničarja, ki je ob enem knjižničar.

§. 7. Odbor sklicuje po prvomesniku ali namestniku društvene zборе in izvršuje njih sklepe, ter odstopivši daje račun o društvenem gospodarstvu. Da so odborovi sklepi veljavni, mora biti nadpolovica odbornikov priužujočih.

§. 8. Prvomesnik zastopa društvo na zunaj, in podpisuje z denarničarjem vred vsa oznanila in opravila v društvenem imenu.

§. 9. V odboru, kakor tudi v društvenih zborih treba je nadpolovične večine glasov vseh priužujočih, da sklep obvelja.

§. 10. V razprtijah, nastajajočih iz društvene zveze, razsoji končno društveni zbor, kateri ima tudi pravico premeniti pravila in skleniti, da se društvo razpusti; vendar je treba k sklepu prenehanja društva dveh tretjin glasov priužujočih društvenikov. Razpuščenega društva premoženje pripade farni knjižnici v Lembahu.

Slovensko slovstvo.

„Sveti Veliki Teden in Velika noč ali cerkvena opravila tega sv. časa v latinskem in slovenskem jeziku“ — sestavil Andrej Marušič, učitelj verstva na c. k. gimnaziji v Gorici.

Tako se imenuje ravnokar izdana knjiga, ktero smo v svojo veliko radost in zadovoljnost pregledali ter si štejem v dolžnost, Slovence s to izvrstno in silno potrebno knjigo seznaniti. V njej najdeš vse, kar se Veliki teden v cerkvi moli, prepeva in opravlja, v latinskem-cerkvenem in v lepem, pravilnem in gladkem slovenskem jeziku na drugi plati poleg latinskih besed. — G. pisatelj je s to knjigo ustregel vsem: duhovnikom, učiteljem ali organistom, ki duhovnikom pomagajo